

DWARS DOOR HET FRANSE LAND

GRAVEL OF LEGEND / REISVERHAAL

Gravelen in Noordwest-Frankrijk? Daar hebben we bijzonder veel zin in, juist omdat het niet de eerste bestemming is waar je aan denkt. Het blijkt een uitstekende zet.

TEKST ELIAS DE BRUIJNE **FOTO'S** OSCAR FALAGAN, STEVEN VERNIERS, ELIAS DE BRUIJNE

Arromanches-les-Bains is een prachtig kustplaatsje. Een Akerkje, een paar simpele hotels, huizen voor nauwelijks vijfhonderd inwoners en dat alles ingeklemd tussen twee imposante krijtrotsplateaus. Vanaf het westelijke plateau zie ik hoe het dorp onder me ligt te baden in de namiddagzon. Op het strand loopt een man met een hond, er wandelen wat mensen over de kleine boulevard, verder gebeurt er weinig. Alles ziet er vredig uit.

78 Jaar geleden was het hier een stuk minder vredig, sterker nog, Arromanches was de hel op aarde. *Gold Beach* was op D-Day een van de landingsplaatsen van de geallieerden, die hier een verbeterde strijd voerden om voet aan land te krijgen. Het verleden is in en rondom het dorp nog overal zichtbaar. In de zee liggen de restanten van een kunstmatige haven die er werd aangelegd, in en om het dorp wemelt het van de oorlogsmonumenten en op de krijtrotsen rondom staan nog intacte bunkers van de *Atlantikwall*, de meer dan 5000 kilometer lange verdedigingslinie die de nazi's langs de westkust van 'hun' gebied aanlegden om zich te beschermen tegen een geallieerde invasie. Tevergeefs, gelukkig. Een klein meisje klimt op de loop van een groot kanon dat dreigend uit een bunker steekt en gebruikt het als klimrek. Het is een ontroerend beeld.

LANDING VAN GRAVEL

Wat dit met fietsen te maken heeft? Nou, dat zit zo. De volgende dag wordt Arromanches overspoeld door gravelbikers. Klein als het is, verandert het dorp razendsnel in een heuse gravelhotspot. Mannen en een enkele vrouw op dure fietsen met dikke banden en slimme tassen flaneren door de straten en strijken na een lostraprondje neer op de terrassen aan de boulevard. Ze zijn hier om dezelfde reden als ik: morgen

Veld in, veld uit, dorp
in, dorp uit, langs
koeien, boerderijen
en watertorens.
Dit zijn de
Normandische
paden. Ze zijn
heerlijk

start *Gravel of Legend*, een graveltocht van Arromanches naar Angers. Einddoel van de meer dan 300 kilometer lange rit zuidwaarts is het gravelfestival *Nature is Bike* (zie pag. 39). Gravel of Legend is een van de vele tochten en events rondom het festival in de zelfverklaarde *capitale du gravel* Angers. De start in Arromanches symboliseert 'de landing van gravel in Frankrijk', zoals de brochure van het event vermeldt. Ietwat vergezocht, maar vooruit. Hoe dan ook verheug ik me op mijn eigen kennismaking met Normandië, zeker omdat ik de afstand niet in één keer hoeft te rijden (Ultra300) maar ingeschreven ben voor de bikepackingversie met campingstop halverwege (Gravel of Legend Gold). Daarbij is gravelen in Noordwest-Frankrijk weer eens wat anders dan de geijkte Alpen en Dolomieten. Hoe mooi die ook zijn, ik ben nieuwsgierig naar de ongebaande paden van Normandië en de Pays de la Loire.

VIERKANTE WIELEN

Om 04.45 uur opstaan doet altijd pijn, maar het bijzondere *grand départ* is de moeite waard. Met vijfhonderd anderen (Gravel of Legend hanteert een limiet van vierhonderd ultrarijders en honderd bikepackers) schuif ik in de ochtendschemering aan in de dorpsstraat. Via een supersteil klimmetje gaat het eerst over de krijtrotsen aan de oostkant van Arromanches naar het strand aan de andere kant van het plateau, waar we stoppen voor ons symbolische vertrek. Even lijkt het of ik in een strandrace beland ben, maar niets is minder waar. Vanaf nu zal het alleen maar zuidwaarts gaan, steeds dieper het Franse binnenland in, dwars door Normandië en dan richting Angers. In *no time* is de zee uit zicht en rijd ik zo het platteland in. Glooiende velden en akkers worden afgewisseld door kleine stukjes bos, waar de paden nog erg modderig zijn door de regen die gisteren overdadig is gevallen. Zeventig procent van het parcours is onverhard en zeker in het eerste gedeelte van de route hakt dat erin: hier en daar is het flink ploeteren geblazen. Een grasstrook langs een akker zit zo vol kuilen dat ik denk dat ik mijn wiel kapot heb gereden – het voelt echt alsof ik vierkante wielen heb. Gelukkig blijft het daarbij en zit ik verder comfortabel in het zadel. De streek is weids en rustig, door akkers en velden rijden we via boerenerven kleine dorpjes binnen die we even later via een achterafweggetje weer inwisselen voor de volgende akkers en velden. Het is alsof ik dwars door het land rijd, zonder omwegen van A naar B. Veld in, veld uit, dorp in, dorp uit, langs koeien, boerderijen en watertorens. Dit zijn de Normandische paden. Ze zijn heerlijk.

PERIKELEN

De eerste dag is prettig afwisselend. Na de velden en akkers volgt een aangenaam fietspad door een vallei dat naar het eerste ravitailleringspunt voert. Vervolgens komen we in *La Suisse Normande* – een schitterend heuvelachtig, bosrijk gebied. Daar doemen naast een aantal venijnige klimmetjes voor het eerst ook de perikelen op die bij gravelen horen. Oscar en Steven, de collega's met wie ik op pad ben, stoten hun banden lek in een afdaling en in een andere afdaling eindig ik bijna in het prikkeldraad. Een moment van onachtzaamheid en hop, mijn hand schiet van het stuur

Links: Oscar en Steven moeten aan de bak na een stootlek. / Onder: Onze slaapplek is pal naast het Château du Bois Thibault, een ruïne uit de vijftiende eeuw. / Links-onder: Gastheer Olivier heeft voor een feestmaal gezorgd onderweg.

GRAVEL OF LEGEND / REISVERHAAL

en ik rijd met mijn achterwerk op de bovenbuis pardoos de bocht uit richting een prikkeldraadhek. Gelukkig loopt de berm iets op en eindigt alleen mijn voorwiel met een licht tikje tegen het draadhek, zonder sisser ook nog. Onverhard terrein: hoewel het hier zelden technisch is, blijft het toch altijd opletten geblazen.

Bij dat alles hebben we een extra wapen. Het was de bedoeling dat onze gastheer Olivier ook mee zou fietsen, maar een hardnekkige knieblesure verhindert dat. Jammer, maar ieder nadeel heb z'n voordeel, in ieder geval voor ons: wij hebben nu een topsoigneur die met zijn busje nooit ver weg is. Na de lastige heuvelzone verwent hij ons met een heerlijke maaltijd en koude cola. Zittend tegen een heg pal aan de route laten we het ons goed smaken, waarbij we achteropkomende rijders die op één meter afstand passeren ongeneerd de ogen uitsteken. Helaas heeft Olivier voor hen niet ook zo'n feestmaal, maar gelukkig kan hij ze blij

maken met de mededeling dat er een paar kilometer verderop een bakkertje zit.

GRAVELCULTUUR

Na de tweede (officiële) tussenstop bij het Château de la Roche-Bagnoles, een prachtig pompeus neorenaissance kasteel, passeren we de grens tussen Normandië en de Pays de la Loire en komen we na 160 kilometer en acht uur fietsen aan op onze bestemming. Ik ben meer dan tevreden dat ik kan stoppen met trappen en er niet – zoals de ultrarijders – nog 150 kilometer aan vast hoeft te plakken. Nóg tevredener word ik bij het zien van de locatie: onze tentjes staan pal onder de muren van het Château du Bois Thibault, een imposante vijftiende-eeuwse ruïne net buiten Lassay-les-Châteaux. Het is het geheim en de charme van Frankrijk: waar je ook bent, overal barst het van de cultuur, historie en mooie gebouwen. 's Avonds eten we aan lange schragentafels

REISVERHAAL / GRAVEL OF LEGEND

op het binnenterrein van het kasteel varken van het spit, een voedzame maaltijdsalade, gepofte aardappels en brood naar middeleeuws recept. Gravelcultuur op zijn best. Door de hele setting zit ik alweer vol nieuwe energie voor ik überhaupt heb geslapen.

BRUINE SMURRIE

Was de eerste etappe al niet erg technisch, etappe twee is dat helemaal niet. Vandaag rijden we naar Angers en los van een leuk trailtje aan het begin volgen we vooral lange, brede wegen met fijn gravel. Het begin over de *Voie Verte de Mayenne* is wel érg rechtoe rechtaan en een beetje saai vanwege het gebrek aan uitzicht, maar wanneer we na zo'n tachtig kilometer de rivier de Mayenne oppikken, wordt het mooier. Het jaagpad langs de rivier is zo goed als vlak en erg comfortabel, wat na de spannende eerste dag wel prettig is. De Mayenne voert ons langs talloze sluishuizen soepeltjes richting Angers, afgezien van een forse regenbui waar we twintig kilometer voor de finish nog in terechtkomen. De dikke druppels veranderen het gravel in een bruine smurrie, waardoor we in korte tijd van top tot teen onder de modder zitten. Zo arriveren we als heuse *graveleurs* op het festivalterrein in Angers. Arromanches en de stranden van D-Day lijken alweer ver weg, maar al met al ben ik erg tevreden over deze afwisse-

lende tocht. De kaart op Strava vertoont een zo goed als rechte lijn van noord naar zuid: bijna letterlijk dwars door het land, zoals dat eigenlijk alleen op de gravelfiets kan. Ik zou het geen landing willen noemen, maar ik beschouw mijn eerste gravelervaring in Frankrijk als zeer geslaagd. En één ding is zeker: een viering van de vrijheid is het absoluut.

Ik beschouw mijn eerste gravelervaring in Frankrijk als zeer geslaagd. En één ding is zeker: een viering van de vrijheid is het absoluut

Het jaagpad naast de rivier de Mayenne is erg comfortabel en leidt naar Angers.

GRAVEL OF LEGEND / REISVERHAAL

NATURE IS BIKE

Het gravelfestival Nature is Bike in Angers werd vorig jaar voor het eerst georganiseerd. Dit jaar vond het evenement plaats op 24, 25 en 26 juni. Opvallend is het grote aantal topmerken dat aanwezig is op het festivalterrein vlakbij het centrum: daar waar de belangstelling van de grote merken voor beurzen als BikeMotion de afgelopen jaren juist afnam, komen in Angers onder meer BMC, Cannondale, Cervélo, Specialized, Campagnolo en SRAM 'gewoon' opdagen. Gravel is de toekomst - of daar lijkt het in ieder geval sterk op.

Rondom het festival worden ook allerlei fietsactiviteiten georganiseerd met onder meer de Gravel of Legend Ultra300 en Gravel of Legend Gold Bikepacking Specialized. Voor de Ultra300 geldt een tijdslimiet van twintig uur, met de bikepackingvariant kun je het wat meer op je gemak aanpakken. Naast

deze twee ritten maakt ook de Gravel150 Chrono SRAM deel uit van de Gravel of Legend-serie: dit jaar was dat de helft van de route (van Lassay-les-Châteaux naar Angers) met onderweg zes getimede secties. Welke ritten er volgend jaar precies op het programma staan is nog niet bekend. Kijk voor meer informatie op natureisbike.com

